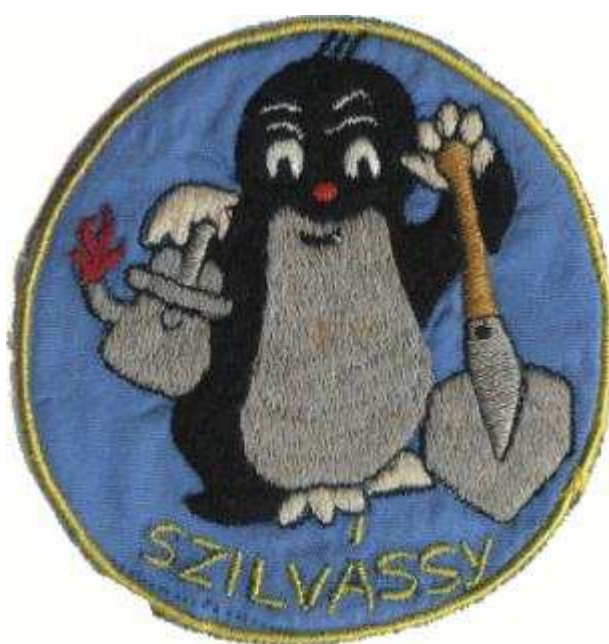

EVEREST TREK SPORT CLUB

Szilvássy Andor barlangkutató csoport

2000. évi

JELENTÉSE

Évközben a barlangban érdemi munkát nem végeztünk, csak a vízszivárgást ellenőriztük két alkalommal, illetve terepbejárásokat tartottunk.

NYÁRI TÁBOR

A nyári tábort 2000. július 4-től július 23-ig tartottuk, a Karszt és Barlang Alapítvány támogatásával, az Észak Erdő Rt.-től bérelt területen.

Sajnos az állandó esőzések miatt a táborra előzetesen jelentkezők közül többen nem jöttek el, ezért a tervezett munkabeosztás felborult, ennek ellenére a tábor eredményes volt. A jelenlévők többlet munkavállalása a tervezett bontás jelentős részének elvégzését lehetővé tette. További nehézség volt, hogy az aggregátort és a felszíni villamos rendszert naponta kellett telepíteni és elbontani, mivel a létszám szűkössége miatt nem volt lehetőség az éjszakai őrzésre.

A végzett munkákról és a kiépített rendszer működéséről videofelvételt készítettünk.

A villanyvilágítás kiépítését szükségessé tette, hogy a csörlő kezelője a kihúzás teljes útvonalán figyelemmel kísérhesse a zsákot (beakadás), valamint a barlang természetes szellőzésének lassú volta. A világítás nem kis mértékben segítette a lent dolgozók munkáját.

A bontási munkákat kézi eszközökkel végeztük, mivel a tavaly kidolgozott zsáktöltő rendszert az erősen köves kitöltés miatt nem tudtuk használni. Olyan részhez értünk, ahol egyre nagyobb kövek alkotják a kitöltést. Találtunk olyan üreget, ahol megállapítható volt, hogy a réteg a víz számára teljesen és szabadon átjárható, így az agyagot kimosta. A bontás során a függőleges, és eddig változatlan, fal kezd befordulni. Ez valószínűsíti a járat irányának megváltozását.

A kövek jelentős részét szét kellett törni, mivel méretük miatt egy darabban nem lehetett kiszállítást biztonságosan megoldani. Lassította a kitermelést, hogy a kőszállítás idejére a munkát fel kellett függeszteni. A lent dolgozók ilyenkor az „óvóhely”-nek nevezett, a lezuhanó kövektől védett helyen tartózkodtak. Szerencsénkre a Balla patak inaktív volt, így a barlangban sem volt szivárgó víz. Ez lehetővé tette a legmélyebb pontról indított teljes szelvényű bontást.

A barlang függőleges szakaszán 1999-ben vezetópályát építettünk, hogy az enyhén görbülő járatban a zsákokat biztonságosan lehessen kihúzni. A bontás során a vezetópálya alja olyan magasra került, hogy lehetetlenné vált a zsákok felakasztása. Megpróbáltuk a pálya alját áthelyezni, viszont ekkor a drótkötél íve erősen eltért az optimális vonaltól, ami a kiemelés veszélyessé tette volna. Ezért a pálya aljánál egy kis elektromos csörlőt telepítettünk. Ez a csörlő emelte fel a zsákot az akasztási pontra. A csörlő segítségével lehetővé vált a megtöltött zsákok vízszintes mozgatása is.

A tavalyi 12 köbméter kitermelt anyaggal szemben idén csak körülbelül 4-5 köbmétert sikerült kiemelni. Ennek oka részben a fent említett időjárás és létszámhiány, másrészt az erősen köves üledék. Az üledékekből mintát vettünk további vizsgálat céljából.

Tevékenységek napi bontásban

4-9	Felszerelés felszállítása, tábor kialakítása, eső miatt a barlangi munkálatokat nem tudtuk megkezdeni
10	Csörlőállás, vezetópálya, villanyvilágítás, telefon kiépítése
11-12	Termelés megkezdése, bontás kézi erővel
13	Esőnap
14-15	Termelés
16	Esőnap, látogatás Odorváron
17	Termelés
18	Termelés, karbantartás, sérült eszközök javítása
19-20	Termelés
21	Esőnap, kipörgésgátló készítése a csörlőhöz, termelés
22	Termelés, a rendszer bontása, a nyelő környékének „tereprendezése”
23	Csomagolás, hazautazás

A Békás víznyelőben végzett vizsgálatok

A tábor ideje alatt a kitöltésekből kőzetmintákat gyűjtöttünk, melyek vizsgálata a barlang fejlődésére ad felvilágosítást. A vett minták fotóit a mellékletben közöljük.

Az 1., 2., és 3., (7.) sz. kőzetminták a barlang inaktív korszakában a mennyezetről omlással az alul lévő kitöltésre hullottak. Anyaguk répáshutai mészkő. Helyzetüknek megfelelően a lecsepegő víz üreget vájt bennük. Az üregek felülete érdes, a kristályosabb, vagy nagyobb szilikát tartalmú rétegek kipreparálódtak, így látható, hogy az üregek kialakítását a korrózió is elősegítette. A csepegő vizek keménysége legtöbbször igen nagy értékű, így a különböző helyekről származó vizek keveredése elősegítette a korróziót. Szintén korrozív hatást hoz létre a bekerült szerves hulladékok (falevél, ágak, stb.) rothadásával létrejött szén-dioxid is. Az 1. és 3. (7) sz. mintákon az üregfejlődés iránya a rétegek irányára majdnem merőleges (de egymással sem teljesen azonos). A 2. sz. mintán az üregfejlődés iránya majdnem megegyezik a rétegek irányával. Ez abból adódik, hogy a mennyezetről lehullott kövek nem eredeti helyzetükben, ahogy a szálkőben voltak, hanem a leesés következtében más helyzetben hosszabb ideig stabilan álltak. Továbbá megállapítható, hogy a legmagasabbról hulló víz az 1. Sz. mintát érte, mivel a barlang ismert szakasza felett hegyoldal van, tehát nem valószínű, hogy néhány centiméteres távolságban egymás mellett több csepegés lenne, hanem a kiterjedt oldást a magasról csepegő vizet enyhén eltérítő igen gyenge huzat okozta. A legkisebb magasságból a 2. sz. mintára hullott a csepegő víz. A 3. (7.) sz. minta eredetileg valószínűleg a fényképen közölt helyzetéhez képest fejjel lefelé állt a barlang talaján. Erre az üreg tölcéses volta utal. A barlang közelében a felszínen 31- 33° dőlést mértünk.

A 4. 5., és 6. sz. kőzetminták tűzköves mészkő anyagúak. A mintákon látszik a minimális szállítottság, hiszen éleik a legtöbb esetben épek. A 8. (9.) sz. minta hosszasan szállított és erősen koptatott tűzkő. Valószínűleg a barlang aktív víznyelő korszakában került be az üregbe. Jelenleg a barlang bejárata a völgytalp felett kb. 1 méterrel van, és ez a helyzet már a makadámút elkészítése előtt is fennállt. A minta a tábor végén került elő, tehát a bontással elértük azt a kitöltést, amely az aktív víznyelőbe jutott bele, míg a későbbi időszakokban elsősorban időszakos víznyelés, és így finomabb üledék, valamint a barlang faláról, mennyezetéről, esetleg a bejárat közelében a hegyoldalról bekerült kőzetdarabok, erdei talaj, valamint szerves hulladék töltötte a barlangot.

A 8. sz. mintáról készült közelképen (9. sz.) jól láthatók a mangán-dendritek, amelyek ezt a kőzetmintát díszítik.

A barlangüreg kialakításában szintén számottevően részt vett a keveredési korrózió, miként az a 10. sz. fotón látható. A repedésből kiszivárgó víz azon a

szakaszon okozott keveredési korróziót, ahol éppen akkor a kitöltés teteje volt, így itt találkozott a felszínről a bejáraton vagy egy másik ágon befolyó víz a szivárgó vízzel. Hasonló jelenség látható a 11. sz. fotón, ahol a barlang „főágába” oldalról nagyobb mennyiségű víz folyhatott be, aminek valószínűleg más volt az összetétele, ezért tölcséres alakú oldalág-bejárat keveredési korróziós üreg jött létre. A főüreg fejlődésével azután az álló személy jobb válla mögötti részen komolyabb üregesedés történt, így a tölcsér oldala is elpusztult, létrejött a képen látható „elefántormány”. Az oldalág alján más jellegű, finom szemcsés üledék van, ami eltér a barlang főágában található kitöltésektől. A barlang 3 pontján vettünk kitöltés-mintákat, amelyek vizsgálata még később fog megtörténni, így azok eredményeiről még nem tudunk tájékoztatást adni.

MELLÉKLETEK

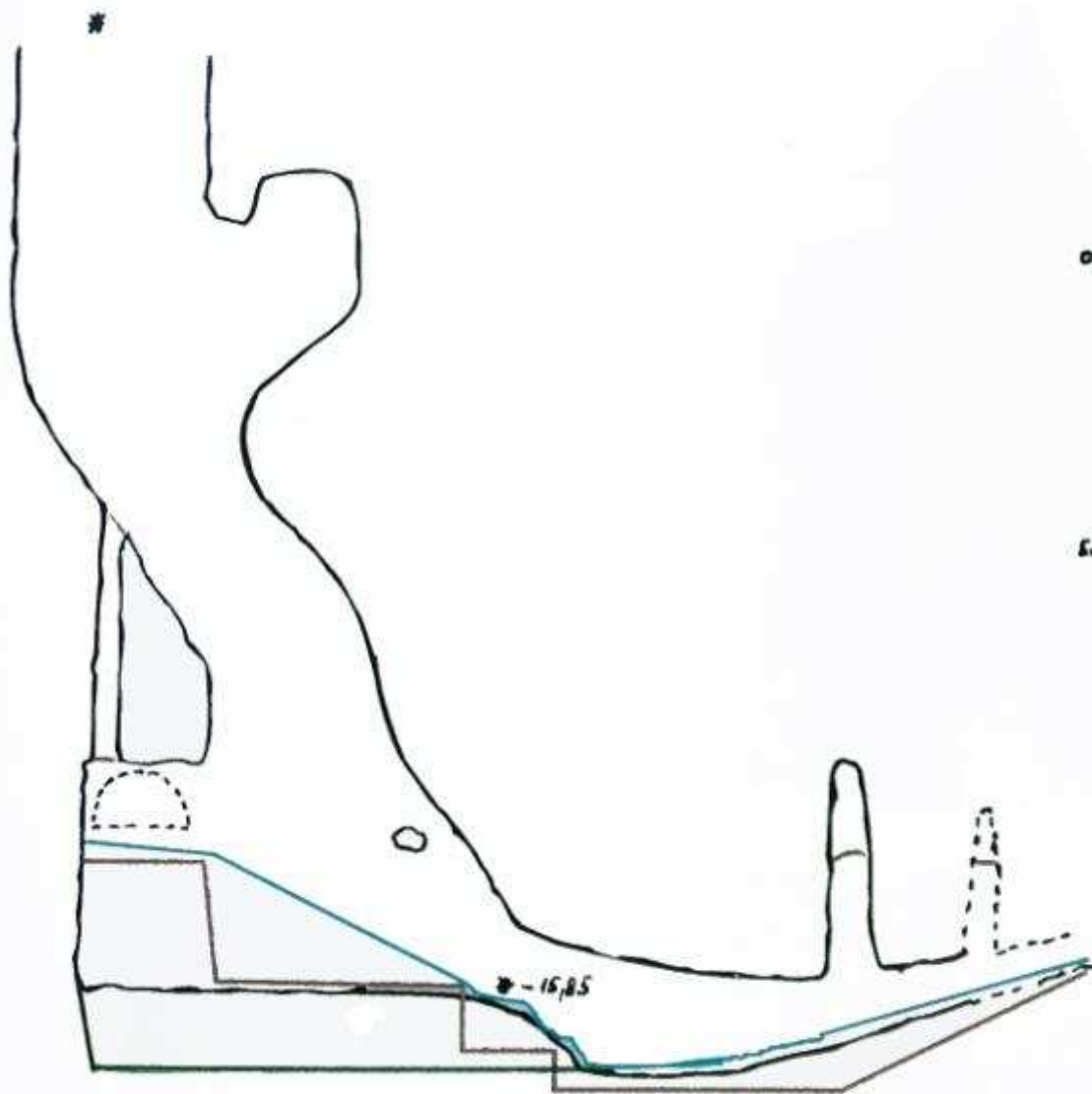
- ◆ **Kimutatások**
- ◆ **Térkép**
- ◆ **Fotók a vizsgálathoz**
- ◆ **Fotók a barlangból**

BÉKÁS víznyelő barlang

1999.12.11

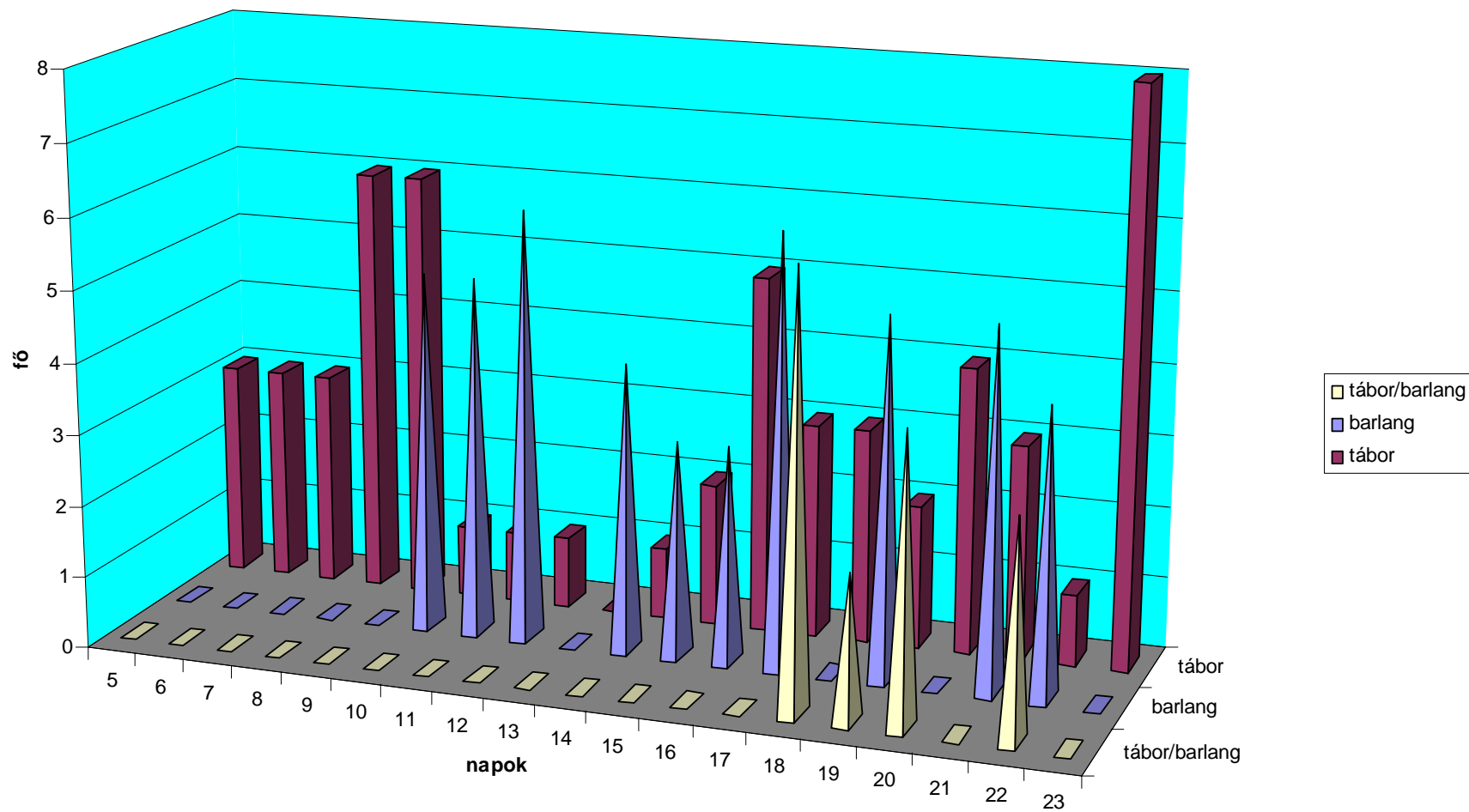
Felmérte: Szilvássy Andor
barlangkutató csoport

Georg László
Hopoczky László
Kiss Pál
Papp Ágnes

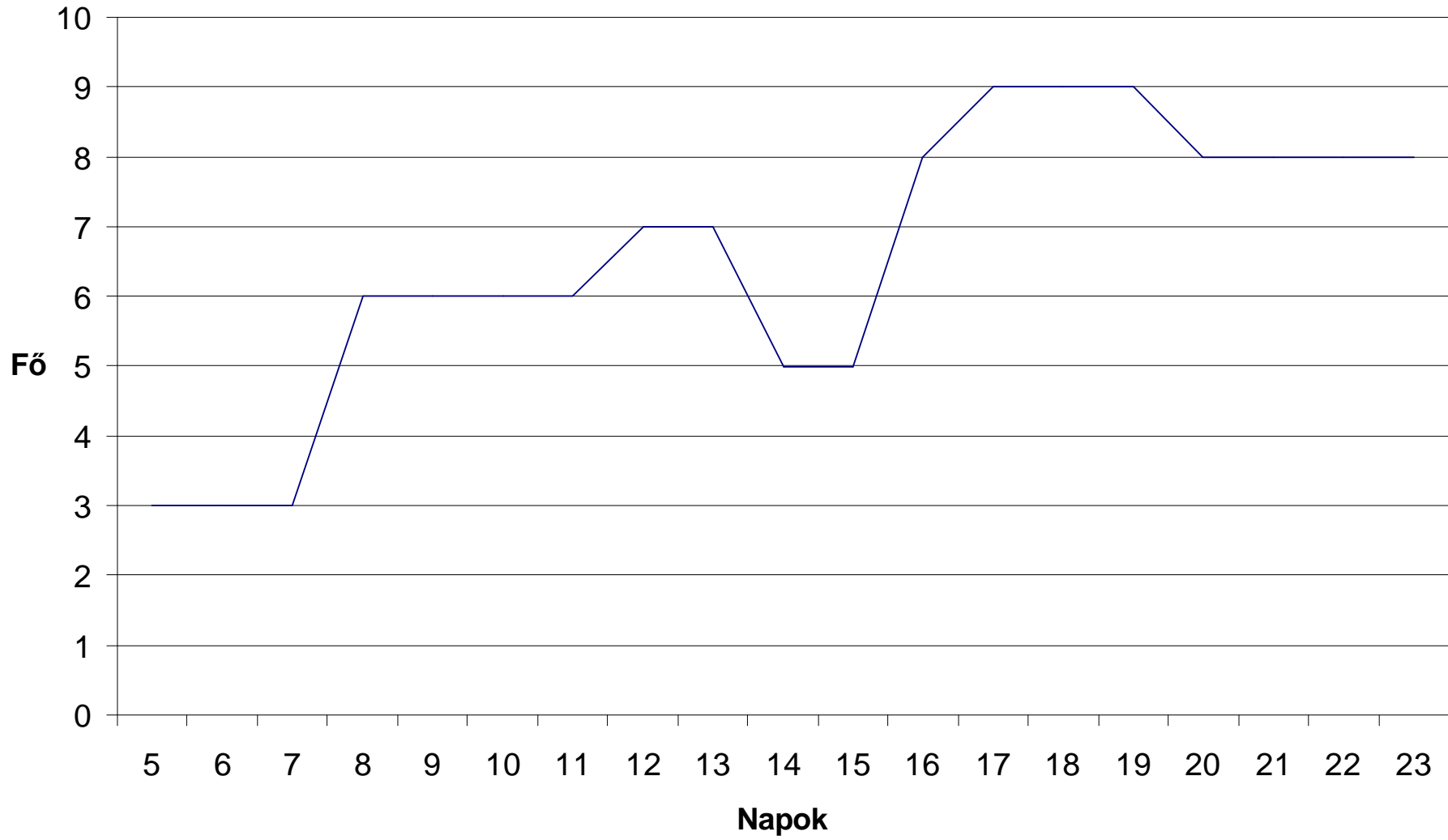
- 1980.
- 1999. július 1.
- 1999 december 11.
- 2000. július 23.

Tevékenység létszám szerint

Táborlétszám

1.

2.

3.

4.

5.

6.

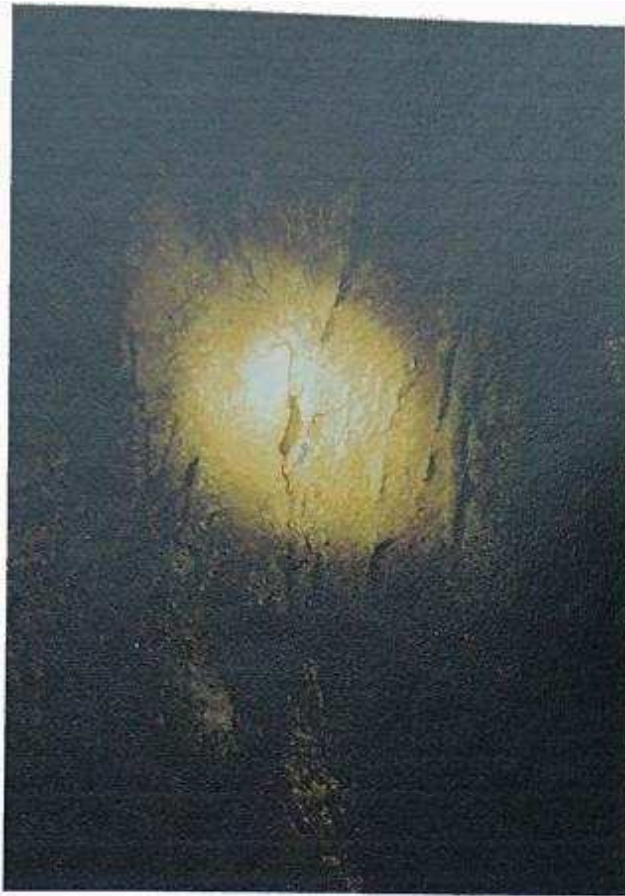
7.

8.

9.

10.

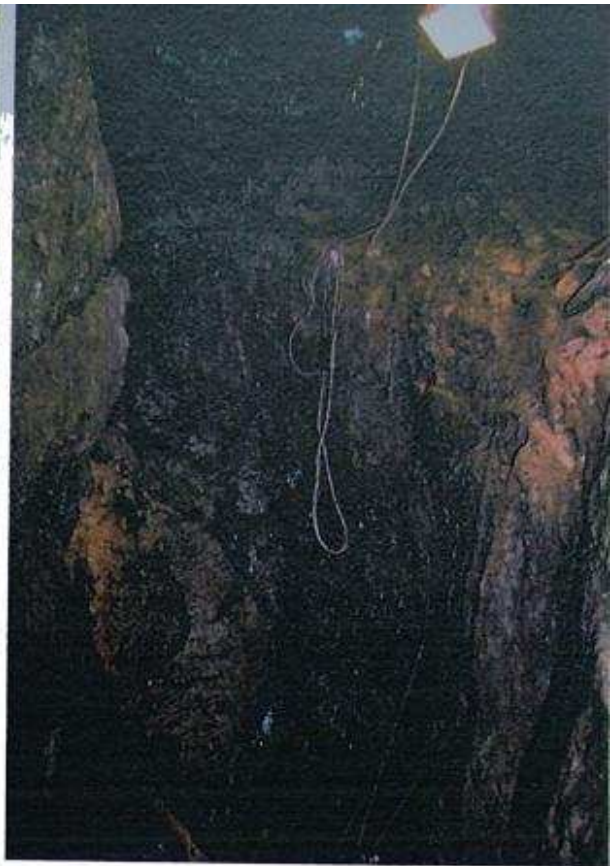

11.

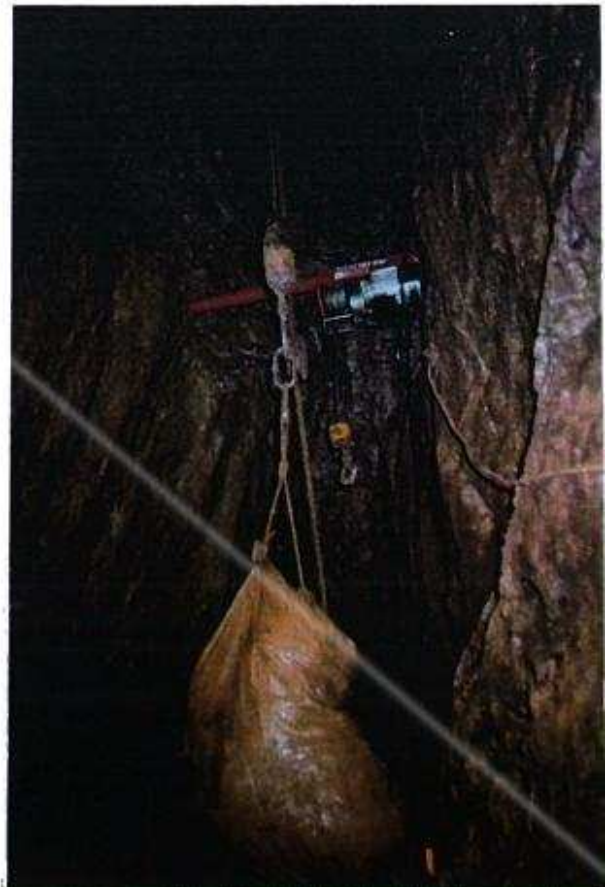

a csörlőállás összerakása

az óvóhelyen villany ég

a beépített kiscsörlő